

Анализ на потребностите от социални услуги за разработването на Общинска стратегия за развитие на социалните услуги на Община Борово 2016 - 2020

Общинската стратегия за развитието на социалните услуги в Община Борово /2016 – 2020 г./, наричана по-нататък в текста „Стратегията” е естествено продължение на Общинска стратегия за развитието на социалните услуги в Община Борово /2010 – 2015 г./

Тя си поставя за задача да продължи да се работи за преодоляване на неравномерността в развитието и достъпа до социални услуги. Обхваща всички уязвими общности, всички възрастови групи на територията на общината, със специално внимание към малките изолирани населени места, където също живеят групи и индивиди в риск. Стратегията проектира развитието, както на социалните услуги, така и на пакет от общински политики и хоризонтални мерки за социално включване, насочени към устойчиви решения на проблемите на рискови групи.

Създаването и приемането на Стратегията за социални услуги в община Борово изразява стремежа на всички участници да допринесат за развиването на модерна социална политика в общината. Тя изразява желанието за създаване на условия за пълноценна реализация чрез грижа и подкрепа за местните общности, групи, индивиди в риск, защото реализацията е право на всеки един и допринася за развитието на общностите. Тя ще подкрепя съхраняването, поддържането и установяването на жизнени общности и интеграцията на всяко дете и възрастен в тях. За постигането на тези цели общинската стратегия предвижда развиването на модерна, ефективна система от социални услуги, които поставят в своя център ползвателя, отговаря на нуждите на общността, осигурява равен достъп и непрекъснато подобрява своето качество.

Основна ценност за стратегията е всяко човешко същество със своята уникалност на възможностите за реализация, без значение на етническа принадлежност, пол, увреждане, възраст, социално положение. Чрез Стратегия Община Борово се присъединява и към европейските принципи на хуманност и солидарност като осигурява достъпни и качествени социални услуги в община Борово, интеграция на общности и индивиди, пълноценна реализация и грижа за хората от рисковите групи.

Демографска характеристика

Община Борово се състои от седем населени места - гр. Борово, което е общинският център, четири кметства - с. Обретеник, с. Екзарх Йосиф, с. Батин, с. Горно Абланово и две кметски наместничества - с. Брестовица и с. Волово.

Към 31.12.2011 г. населението на община Борово е 6 030 души. Мъжете са 2 945, а жените - 3 085. Съотношението по пол е 1 048 жени на 1000 мъже. Общината се асоциира с 2.6% от общия брой на населението в област Русе. В единствения град - административния център Борово живеят общо 2 023 лица или 1/3 от общия брой на живеещите в общината към края на 2011 г. Сред селата на територията на общината с най-малко население е село Волово - 163 лица, а най-много са живеещите в село Обретеник - 1 393.

Към 31.12.2011 г. общо 645 са живеещите на територията на общината на възраст 0-14 години и те представляват 10.7% от общото ѝ население. От тях 399 или малко над 3/5 от общия брой в тази възрастова група живеят в селата на общината.

Населението на 15-64 навършени години наброява общо 3 534 лица или 58.6% от общия брой. От активното население в общината 2/3 живее в 6-те села, включени в състава ѝ. Общо 1851 лица или три от всеки десет, живеещи в населените места на община Борово, са на възраст 65 и повече навършени години.

Към края на 2011 г. на територията на община Борово живеят общо 30 лица на възраст 90 и повече години. От тях жените са 22, а мъжете - 8. В селата на общината живеят 24 лица: 8 мъже и 16 жени.

През 2011 г. общият брой на живородените деца в община Борово е 42 или 2.3% от общия брой за област Русе. Момчетата са 22, а момичетата - 20. В селата на общината живородените са общо 27 или близо 2/3 от общия брой. В сравнение с 2010 г. живородените са с 5 по-малко. В периода 1999 - 2010 г. само в две години - 2005 и 2008 живородените са били по-малко от тези през 2011 г. От общия брой на живородените 10 са на родители в юридически оформен брак, а 32-са извънбрачни. В селата на общината са родени 20 от извънбрачните деца.

Разглеждайки броя на живородените момчета и момичета в общината през 2011 г. по тримесечия следва да посочим, че най-голям брой деца са родени през последното тримесечие на годината - 14. Седем от всеки 10 жени, станали майки през 2011 г., са на възраст до 24 навършени години. Коефициентът на раждаемост в община Борово за 2011 г. е 6.9 ‰ при 7.1‰ през предходната година.

През цялата 2011 г. общият брой на умрелите лица в община Борово е 159 или 4.2% от общия брой на умрелите в област Русе. В сравнение с 2010 г. броят на умрелите намалява със 7. Починалите мъже са 80, а жените - 79. В селата на общината умрелите са 112, т.е. седем от всеки 10 починали през годината. От общия брой на починалите лица 136 или 85.5% са на възраст 60 и повече години. През 2010 г. умрелите на възраст 60 и повече години са били 147 с относителен дял в общия брой на умрелите 88.6%. Най-много лица в общината са умрели през четвъртото тримесечие на 2011 г. - 48 или 30.2 на сто от общия брой за годината. Най - много мъже са починали през месеците октомври и декември - по 11. Най-много жени са починали през месец март -12.

Коефициентът на обща смъртност в община Борово през 2011 г. е 26.2‰, като при мъжете се установява на 27.0‰, а при жените - 25.4‰. През 2010 г. равнището на обща смъртност е било малко по-ниско - 25.1‰, като при мъжкото население е била 27.9‰, а при женското - 22.5‰. Смъртността при градското население в сравнение с 2010 г. нараства с близо 5 промила и достига 23.1‰, а при селското население намалява с един промил до 27.8‰.

Коефициентът на преждевременна смъртност, измерващ относителния дял на умрелите лица на възраст под 65 години в общия брой на умрелите за годината, е 22.0% при 17.5% за 2010 г. За град Борово през 2011 г. той достига 27.7% при 23.8% през 2011 г.

При умрелите лица в селата на общината 19.6% от общия брой са на възраст до 64 навършени години, като в сравнение с 2010 г. делът им се увеличава с 4.3 процентни пункта.

Разликата между ражданията и умираанията представлява естествения прираст на населението. През 2011 година в резултат на отрицателния естествен прираст населението на общината намалява със 117 лица: 58 мъже и 59 жени. Близо ¾ от намалението е свързано с неблагоприятните демографски процеси в селата на общината. За 2010 г. естественият прираст на общината е бил минус 119 лица. Намалението на населението в община Борово, измерено чрез коефициента на естествен прираст за 2011 година, е минус 19.3‰/ при среден за област Русе минус 8.1‰.

През 2011 г. броят на сключените бракове в община Борово е 17 или 2.4% от общия брой за областта. В селата са сключени общо 11 граждански брака, а в административния център град Борово - 6. Най-много бракове - 10 са сключени през периода юли - септември 2011 г. В сравнение с 2010 г. на територията на общината са сключени с 4 брака повече. За годината коефициентът на брачност е 2.8‰, като за град Борово е 3.0‰, а за селата в общината - 2.7‰. В сравнение с 2010 г. равнището на брачност се повишава както в градовете, така и в селата.

Пазар на труда

Един от най-сериозните проблеми в Община Борово е безработицата.

Тя е една от най-съществените причини за обезлюдяване на общината. Стабилните равнища на заетост в Борово, ниските нива на безработица, концентрацията на най-висок дял работоспособно население в града останаха в миналото. Борово е населеното място с най-висок брой безработни лица – 156, това са предимно хора със средно образование, с професионална квалификация и дългогодишен професионален опит.

Според образованието от общия брой регистрирани безработни в областта преобладават тези с основно и по-ниско образование - 44%, следвани от хората със средно образование - 43%, а висшестите са 13%. Разпределението по възрастови групи показва, че най-голям е относителният дял на безработните над 50 години - 42% от всички регистрирани, тези от 30 до 49 години са 41, а младежите до 29 години - 17%.

Като търсещи работа лица са регистрирани и 532 заети, 354 пенсионери и 130 учаци. От общо регистрираните лицата с намалена работоспособност са 605.

Продължително безработните лица (с престой в бюрата по труда над 1 година) към края на ноември са 2818 (с 92 по-малко отколкото са били през октомври) от всички регистрирани безработни в областта.

В резултат на общинската политика по заетост, равнището на безработица в Община Борово, понижава своите нива, но недостатъчно. Въпреки това нивото на безработица в общината е много по-високо от средното за страната.

Взаимодействие с други услуги в областта на образованието, здравеопазването и други:

Здравеопазване:

От дълги години здравното обслужване на населението се осъществява от три лекарски практики и МБАЛ «Юлия Вревская» в град Бяла.

Многопрофилната болница за активно лечение осъществява стационарно лечение на свръхостри, остри и хронични заболявания от областта на вътрешната медицина, общата хирургия, педиатрия, образна диагностика, клинично-лабораторни и функционални изследвания. Дентални услуги се извършват от трима стоматолози в общината и от стоматолози в град Бяла.

Здравни кабинети има във всички училища и детски градини, но те се обслужват по график от две медицински сестри. В делегирания бюджет се предвиждат ежегодно средства за закупуване на необходимите лекарства и медикаменти. Медицинските сестри са част от общинска администрация. Проблемът е отсъствието на училищни лекари, решаването му трябва да бъде национален приоритет.

Едно от ключовите предимства на Община Борово е наличието на добре развита транспортна инфраструктура.

През територията на общината преминава първокласен път I-5 /Русе-В.Търново-Подкова/ - част от Европейски транспортен коридор №9. Той дава възможност за бързо

транспортиране на пътници и товари до областния център - гр.Русе /в рамките на 30-40 мин./, гр.Бяла /10-15 мин./, гр.Велико Търново /50-60 мин./ и много други дестинации.

ЖП гара Борово е разположена на 4-та жп линия /Русе-Г.Оряховица-Подкова/. Денонощно през гарата преминават над 15 пътнически, бързи и международни влакове на направленията Русе и Горна Оряховица.

Образование, младежки дейности:

В общината работи едно ОДЗ с 94 места – 47 в град Борово и 49 във филиалите в селата Горно Абланово и Обретеник. В момента в ОДЗ «Славейче» са настанени 94 деца на възраст от 0 до 7 години. Учителите, работещи в ОДЗ са 9, от които един директор. Детска яслена група в ОДЗ с 8 деца и един медицински специалист.

В общината съществуват три общински училища, с осигурен транспорт и столово хранене. Учениците в ОУ «Св. Климент Охридски» е 136. В ОУ «П.Р.Славейков» с.Обретеник учат 94 ученици, от които три със заболявания, изискващи специфични грижи. В ОУ «Хр.Ботев» с. Г.Абланово – 54 ученици.

Броя на децата със СОП в ОУ «Св. Климент Охридски» е различен всяка учебна година, но варира около 9 – 12 деца. Училището разполага с модерно обзаведен ресурсен кабинет и ресурсен учител. От учебната 2013 – 2014 г. в СОУ «Св. Климент Охридски» - град Борово има разкрита интегрирана помощна паралелка, в която младежите от закритото ГУ «Св. св. Кирил и Методий» - село Брестовица довършват обучението си. За целта в ОУ «Св. Климент Охридски» се изгради достъпна архитектурна среда за деца с увреждания. Към училищата има разкрити извънучилищни форми в различни направления. Много от децата се занимават с доброволческа дейност към МБЧК. Има сформирани спортни и младежки клубове.

След няколко месеца ще бъде разкрита нова спортна зала, както и спортно игрище в близост до ЦСРИ «Детелина» и младежки център с възможност за тихи игри и фитнес в централната част на града и в близост до училището.

Визия за бъдещето:

Създаване на Спортно – възстановителен център в едно от населените места на общината.

Достъп до други обществени дейности

На територията на град Борово има клонове на две банки – «Банка ДСК» АД и Централна кооперативна банка АД. Те предлагат:

- влогове на граждани;
- разкриване и обслужване на разплащателни сметки на физически и юридически лица в лева и валута;
- кредитиране на физически и юридически лица;
- издаване на дебитни и кредитни карти.

Във всички населени места от общината има добре развита магазинна мрежа, аптеки има в град Борово и в селата Обретеник и Горно Абланово. Във всички населени места има изградена кабелна мрежа и достъп до Интернет. Функционира месечно общинско радиопредаване. Народните читалища функционират като информационни центрове с възможност за ползване на компютърна техника и работа в мрежа.

В град Борово се намират териториални подразделения на държавни институции – общинска служба «Земеделие и гори», отдел «Социална закрила» и специалист «Закрила на детето» към Дирекция «Социално подпомагане» - град Бяла, както и филиал на Дирекция «Бюро по труда» - град Бяла. За улеснение на гражданите те са настанени в сграда общинска собственост, с адрес – ул. «Климент Охридски» № 1.

Заклученията за тенденциите в икономическото развитие, заетостта и безработицата са:

- Малките селища в общината притежават сходни белези на значителна изостаналост, спрямо условията на градската среда и по-ниско качество на живот. В чисто икономически план намалението на населението по населени места и неговото застаряване прави неефективни много от предлаганите обществени услуги, в т. ч. социалните услуги, медицинските и образователните, както и осигуряването на достъп до тях. Всичко това изправя пред сериозна дилема управляващите органи в общината, защото трябва да намерят естествения баланс между икономическа ефективност и необходимостта от задоволяване на различните потребности от услуги на уседналото население, което няма намерение или възможности да напусне родните си места.
- Относителното и абсолютното намаление на населението в под трудоспособна възраст подсказва, че демографската картина в общината от гледна точка на миграцията ще търпи по-нататъшно влошаване, ако не се предприемат решавачи мерки за разкриване на нови работни места в малките населени места или в подобряване на пътната и съобщителна инфраструктура, за да се улесни достъпа до работни места в други населени места на общината при запазване на родното място като място за живеене.
- Пазарът на работната сила е неравномерно овладян и се наблюдава дисбаланс – по-висока безработица в населените места извън общинския център и в същото време - недостиг на квалифицирана работна ръка, особено на млади хора с висше образование и в общинския център.
- Голямата част от завършващите висше образование са със специалности, за които няма работа или пък са налични работни места за такива специалисти, с каквито общината не разполага и няма да разполага в близките пет години. В структурата на безработицата традиционно е най-голям дялът на нискоквалифицираните и нискообразованите безработни.
- През последните една – две години над 10 млади хора, предимно жени се ориентираха към придобиване на висше образование в специалностите – социални дейности, социална педагогика, кинезитерапия, медицински специалности. Тези от тях, които са приете в задочна форма на обучение се приемат на работа с предимство в социалните услуги, като заемат позиции, изискващи средно образование. Така се създава възможност младите хора да работят в социалната система и придобиват професионален опит, едновременно с обучението по избраните специалности.
- Ежегодно се провеждат обучение на всички работещи в социалните сфери, като се цели повишаване на квалификацията на персонала и взаимозаменяемост между специалистите в услугите.

Рискови групи и потребности

В Анализа на ситуацията в община Борово са дефинирани два основни параметъра - “доходи” и “възраст”, които в съчетание с други фактори създават рисковете от социално изключване на индивидите. Рисковите групи от населението се диференцирани на база на определени фактори, които пораждат риск от отдалечаване

или изключване на тези групи от начина на живот, който се определя като нормален за основната част от населението. Основополагащ за нормалния стандарт за живот е размерът на доходите, който може да осигури всички останали сфери на живот. Засегнати от този фактор са всички групи от населението, но размерът и периодичността на доходите оказва въздействие върху формирането на рискови групи и уязвимост на индивидите в комбинация със следните други фактори:

Безработица при хората в трудоспособна възраст:

Факторът безработица е свързан със социално-икономическото развитие на общностите и е основна причина за миграцията и емиграцията на активното население. Безработицата може да се приеме за основен рисков фактор, свързан с доходите и стандарта на живот на хората в трудоспособна възраст. В анализа на ситуацията, факторът безработица е разгледан само по отношение на възможностите на хората в трудоспособна възраст да осигурят средства, необходими за основни базови потребности за семействата си.

От групата на безработните най-засегнати са 1) **хората, които не са завършили основното си образование или са с ниско ниво на образование.** (Те представляват 62% от безработните в Община Борово; 2) **Хората в предпенсионна възраст,** които не са конкурентни на пазара на труда. Те представляват 35% от безработните в общините Борово; 3) **Хора от етнически малцинства;** 4) **Майки с деца.**

Безработицата на трудоспособните хора се отразява на качеството на живот на всички членове на семействата и особено на децата.

Ниски доходи на хората в надтрудоспособна възраст:

Хората в надтрудоспособна възраст в Община Борово е 32.3 %; От всички хора в пенсионна възраст, които срещат трудности по отношение на доходите, най-засегнати са хората с минимален размер на пенсиите и хората на пенсионна възраст, които по различни причини нямат пенсия. Последната група е много трудна за идентифициране поради липсата на данни, но в нея ще попаднат хора, които продължително време са работили без да се осигуряват.

***Структура и численост на семейството* (непълни, многодетни семейства, с повече нетрудоспособни членове):**

Структурата и броят на членовете на семейството са от съществено значение при разпределението на разходите между тях и в тази връзка най-засегнати са семействата, в които има повече нетрудоспособни членове, а именно **многодетни и непълни семейства.** Оскъдната информация по отношение на структурата на семействата ограничава възможностите за анализ на статистическите данни. Допълнителна трудност представлява и фактът, че през последните години нараства броя на двойките, които съжителстват и отглеждат своите деца без наличие на брак.

Увреждане или здравословен проблем на член от семейството:

Наличието на тежък здравословен проблем или увреждане на член от семейството изискват непрекъснати, допълнителни разходи, които затормозяват семейния бюджет. Ако състоянието му изисква един от трудоспособните членове на семейството да полага грижи в ежедневието, това допълнително задълбочава проблемите, свързани с доходите. Относителният дял на пълнолетните лица с увреждания от пълнолетното население в област Русе е 5,83, а за Община Борово - 9,8;

Най засегнати от този фактор са хора с увреждания, в т.ч. и зависимости; както и семействата, в чиито състав има човек с увреждане или с тежък здравословен проблем.

Липса на жилище:

Липсата на собствено жилище води до отделяне на средства за наем от бюджета на семейството. Това е основен проблем и за младите хора, които обикновено са принудени да живеят със своите родители. Липсата на жилище не е изведено като приоритетен фактор за социалната политика, както на национално, така и на общинско ниво.

Във връзка с липсата на жилище и трудностите за осигуряване на наем, най-засегнати са **бездомни хора на различна възраст**, които живеят сами, както и хората с тежки съпътстващи проблеми (зависимости, проблемно поведение, напуснали местата за лишаване от свобода); **семейства от етническите малцинства; хора, напускащи специализирани институции за деца или за възрастни; самотни майки.**

Принадлежност към етнически малцинства:

В ромските общности са налице различни фактори, порождащи бедността – ранно отпадане от училище, ниско образование и/или липсваща професионална квалификация на голяма част от жителите, трайна безработица и липса на трудови навици за част от тях, ограничени възможности за заетост, лоши битови условия, липса на достъп до здравни, социални, образователни услуги.

Местоживеене в отдалечени и/или изолирани населени места:

Населението в тези места изпитва затруднения за физически достъп до здравни и образователни услуги. В областта на здравната помощ затрудненията са в: достъпа до лекарски практики, специализирана медицинска помощ, спешна помощ, лекарства. Затрудненията в достъпа до навременна медицинска помощ влошават здравното състояние на населението, което в последствие води до по-големи разходи за лечение. Често разходите за медицинска помощ могат да доведат до обедняване на домакинствата и да наложат ползване на социални услуги.

За децата и младежите от тези населени места това изисква допълнителни разходи, свързани с транспорт или с разходи за квартира, ако децата учат в средно учебно заведение в друго населено място. Не са редки случаите, когато поради липса на подходящо училище, децата биват настанявани в специализирана институция.

Мерки и услуги за преодоляване на рисковите фактори, свързани с доходите:

- Преодоляване на безработицата сред трудоспособното население.
- Подпомагане и услуги на хора в надтрудоспособна възраст с минимални доходи.
- Подпомагане и услуги на хора от многодетни и непълни семейства.
- Подкрепа и услуги за семейства на хора с увреждания.
- Актуализиране на жилищната политика в населените места.
- Оптимизиране на системите на здравеопазването и образованието.
- Актуализиране на политиките за социално включване на уязвимите малцинства.

От съществено значение за превенцията и преодоляването на влиянието на рисковите фактори, свързани с доходите е предприемането на конкретни мерки и услуги по отношение на определените рискови групи, като само част от тях би следвало да се изразяват в социални услуги.

Възрастта е вторият основен параметър, който влияе върху уязвимостта на населението, спрямо възможностите за автономност на хората и необходимостта от подкрепа. Характерно за народопсихологията в България е споделяната отговорност между членовете на разширеното семейство при предоставяне на грижата за децата и възрастните хора, като това се приема като норма в обществото. При определяне на предпоставките за нормален стандарт за живот се извеждат и възможностите за грижа за близките, които имат нужда – деца или старите хора.

Във връзка с този фактор се формират две основни рискови групи “деца” и “стари хора”. Както и при доходите, параметърът възраст не формира самостоятелно рискови групи, а само в съчетание с други обстоятелства - в случая наличие на близки и възможностите им да предоставят грижи. Възрастта влияе върху уязвимостта на населението на областта в комбинация със следните фактори:

Наличие на лица, отговорни за децата и възможност да предоставят грижа.

Отговорните възрастни, ангажирани с предоставянето на грижи за децата са техните родители. Роднините, най-често баби и дядовци, са включени активно в отглеждането на децата, като това е широко разпространена практика в семействата от всички социално-икономически слоеве на населението. Грижата за децата традиционно се споделя между различните поколения в рамките на разширеното семейство. Много често родителите реално отсъстват, най-често са на работа в други населени места или в чужбина. Голяма част от трудностите при осъществяване на адекватни политики, мерки и услуги по закрила на детето са свързани с отговорностите по отношение на детето.

Групите, които се формират във връзка с грижата или отсъствието на грижа за децата от страна на биологичните родители: деца, чиито родители имат трудности при отглеждането им – липса на достатъчно възможности (доходи, родителски капацитет); наличие на увреждане на детето; проблемно поведение на детето; деца в риск да бъдат изоставени от своите родители; деца, с мярка за закрила – настанени в специализирани институции; настанени в приемни семейства; настанени при близки и роднини; деца, без родителски контрол, които не са обект на закрила, отглеждани от свои близки.

Възможност да се предоставят грижи за възрастни и стари хора от техни близки:

Грижата за възрастните хора традиционно се възприема като задължение на техните деца. Тази нагласа започва да се разколебава през последните години, когато все по-рядко различните поколения живеят заедно, не само в различни жилища и градове, а често и в различни държави. В тази връзка развитието на социални услуги в подкрепа на грижите за възрастните хора се възприема като облекчение и за двете страни. Групите, които могат да се формират във връзка с грижата или отсъствието на грижа са: самотни стари хора, които живеят сами; възрастни хора, в т.ч. и хора с увреждания, настанени в специализирани институции.

Мерки и услуги за преодоляване на рисковите фактори, свързани с възрастта:

- Предоставяне на услуги и подкрепа на родители, които имат различни по характер трудности при отглеждането на своите деца;
- Предоставяне на услуги и подкрепа на приемни родители, близки и роднини, осиновители, които осигуряват родителски грижи за децата;
- Подкрепа за израстването и развитието на децата и тяхната пълноценна социална реализация;
- Преодоляване на факторите, свързани с бедността, които водят до настаняване на деца в специализирани институции;
- Подпомагане и услуги на възрастни хора, които имат нужда от придружаване в ежедневието си.

По отношение на старите хора, мерките би следвало да са насочени изцяло към предоставяне на подкрепа и на услуги, не само за цитираните групи, но и за всички останали, които се нуждаят от подкрепа в ежедневието си, за да могат да членовете на техните разширени семейства се реализират и да изпълняват задълженията си спрямо своите деца.

Обобщение на рисковите групи и потребностите им в община Борово

При анализа на рисковите групи беше констатирана липсата на достатъчно точни данни за броя на лицата, които попадат в съответните групи, особено в случаите на потенциален риск. Една от причините за това е, че системите на социалното подпомагане и социалните услуги не са ориентирани към превенция на риска от социално изключване. Затова в ползрението на съответните служби са само лицата, чиито проблеми са ескалирали до степен на инцидент или криза. От друга страна, голяма част от рисковете и групите са новопоявили се и системите за закрила все още не ги разпознават, което води и до невъзможност на системите за статистика да ги обхванат.

Данните за броя на лицата от съответните групи (с изключение на настанените в специализирани институции) са приблизителни, тъй като рискът от социално изключване е резултат от съчетаване на фактори от различно естество, а не резултат от една единствена характеристика. Така например, само наличието на много деца в семейството не може да бъде предпоставка за социално изключване, ако към тази характеристика не са включени и други, като продължителна безработица, липса на жилище, ниско образование на родителите.

Децата

1. Деца, чиито родители имат трудности при отглеждането им поради:

2.

- Социално-битови проблеми на родителите (липса на жилище; липса на постоянни доходи в семейството; многодетни семейства):

Това са проблеми, свързани с **обективни трудности** при отглеждане на децата, т.е дадености, които са факт и нямат отношение към личността на родителите, като липса на жилище; липса на постоянни доходи в семейството; многодетни семейства.

- Проблеми, породени от липса на умения или невъзможност за родителстване:

Тези проблеми са свързани предимно със **субективните трудности** на родителите за осъзнаване и посрещане на потребностите на децата – в случаи на непълнолетни родители; родители, които са живели в институции; непълни семейства, разведени родители; родители с увреждания, родители, които са в чужбина.

През последните години се увеличава броя на децата с родители в чужбина. Проблемите основно са свързани с трудностите, които срещат роднините при отглеждането им.

- Наличие на увреждане на детето:

Данните за броя на децата, които се подпомагат по реда на семейните помощи за деца са, че в община Борово те са 708, с увреждания – 15, младежите с тежки увреждания в общината са 30.

Независимо от направените промени през последните години по отношение на подпомагането и предоставянето на услуги на родители, които отглеждат дете с увреждане, направеният анализ показва, че все още **основните затруднения на родителите са от финансово естество** (осигуряване на лекарства, консумативи, лечение, рехабилитация). В същото време потребностите на децата с увреждания са свързани и с възможностите за включване и реализация.

- Проблемно поведение на детето:

Може да се твърди, че системата за закрила на детето не разпознава в достатъчна степен тези деца като деца в риск, т.е. те не са приоритетна група, независимо че социален работник взема участие в работата на Местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН). Налице е различен подход към детето от страна на органите, които прилагат ЗЗД и ЗБППМН. Логично за системата за закрила е да възприема проявата на детето като симптом, като сигнал за проблем, който е основание за закрила, а не повод за наказание.

Много често проблемите при децата са провокирани от проблеми, свързани с родителския капацитет и липсата на услуги за подкрепа на родителите. В повечето случаи, децата са вече случай на ОЗД. Голяма част от случаите са деца с проблеми в училище. В тази връзка, има е старанието на Община Борово и на мултидисциплинарния екип на ЦОП – Борово да предлагат превенция на отпадането от училище, подкрепа в образователния процес и повишаване на мотивацията на децата да учат.

- Деца жертва на насилие или трафик:

Един от основните проблеми по отношение на работата с децата, жертви на насилие, е доказване на деянието. Насилието, особено сексуалното, се доказва трудно, децата са подложени на поредица разпити, в които разказват за случилото се на различни хора, в обстановка, която допълнително представлява стрес за тях. Няма специализирани съдебни състави, които приоритетно да гледат делата, свързани с децата.

Все още специалистите трудно разпознават белезите на насилие по отношение на конкретен случай, особено при работа с малцинствени общности.

По отношение на децата, които са жертва на трафик, много често те биват връщани в същата рискова среда, ако не бъде доказано участието в трафика на техни

родители или близки. В резултат на това се случва да се повтори извеждането на детето в чужбина със същата цел – проституиране или кражби. Информацията за Борово показва, че такива случай не се разпознават или са частично разпознати.

Обобщените потребности на децата от тези групи са свързани с осигуряване на подслон, храна, дрехи, лекарства, консумативи; достъп до здравни и образователни услуги; компетентна родителска грижа, основана на любов и привързаност; грижи в семейна среда; разбиране и предоставяне на закрила, вместо наказание; преодоляване на травмите от преживяно насилие.

Рискът от институционализация за тази група деца е особено висок, ако няма адекватни услуги по превенция, тъй като все още се смята, че домовете предоставят възможност за физическото оцеляване на децата.

2. Децата, настанени извън биологичното си семейство- няма.

А. Децата, настанени в специализирани институции

На територията на Община Борово съществува една резидентна услуга за деца – Преходно жилище «Патиланци», с капацитет 6 места, в която са настанени пет деца с увреждания на възраст от 14 до 18 г.

До 01.07.2015 г. ще продължи да функционира и ДДЛРГ «Св. Иван Рилски» - село Брестовица, с капацитет 10 места, от които пет заети от деца без увреждания, които са ученици в пети, шести и десети клас. Предстои тяхното извеждане и настаняването им в подходящи резидентни услуги след закриване на ДДЛРГ.

Б. Децата, настанени в приемни семейства

Настаняването на дете в приемно семейство е решение на конкретния проблем, но не би следвало да е трайно решение. В община Борово вече работят първите две приемни семейства, специалистите от ЦОП консултират приемни семейства от общините Борово и Бяла.

Мерки за преодоляване на проблемите:

- Развиване капацитета на ЦОП - Борово за подкрепа на семействата за превенция на настаняването в институция и за подпомагане на реинтеграцията;
- Развиване на алтернативна семейна грижа.

Хора с увреждания

Наличието на увреждане поражда сериозен риск от социално изключване, независимо от възрастта. Данните за лицата с увреждания са предоставени от дирекциите „Социално подпомагане” и отразяват броя на подпомаганите лица, основно по ЗИХУ. Общо за община Борово те са 600 души

1. Хора с увреждания, които живеят в домашна среда

Като цяло проблемите на тази група са свързани с възможността за социално включване, т.е. получаване на образование, ефективен достъп до пазара на труда, качествена здравна грижа, общуване и придвижване. Съществуващата система от социални услуги подпомага възможността до всеки краен потребител да достигне информация за съществуващите услуги и начина за настаняване в тях. Специалистите от ЦСРИ консултират не само настанените потребители, но и кандидат потребители и техните семейства.

2. Лица, навършили пълнолетие в институция

Заради съществуването на ДДЛРГ на територията на община Борово се явява нова рискова група – деца, които навършват пълнолетие за времето, докато се отглеждат в Дома. Услугите от резидентен тип са единствената възможност лицата,

отгледани в институция, да получат умения за самостоятелен начин на живот в обществото. Към момента на създаване на Стратегията – 01.03.2015 г. от навършилите пълнолетие лица в ДДЛРГ в резидентни услуги в Община Борово живеят общо 20 младежи – 12 в ЦНСТ за лица с умствена изостаналост «Св. Мина» - с. Брестовица и 8 в Защитено жилище за лица с умствена изостаналост – гр. Борово. Дванадесет от тях получават подкрепяща грижа в ЦСРИ «Детелина» - град Борово, един от младежите работи. Гордост за услугата Защитено жилище е фактът, че един от младежите, настанен в него, вече е студент първа година в Русенски университет.

Стари хора

1. Самотни стари хора, които живеят в домашна среда

Животът на старите хора в отдалечените и изолирани населени места е изключително затруднен, основно поради липсата на достатъчно средства и затруднения достъп до здравеопазване, невъзможността или затрудненията с осъществяването на комунално-битовите дейности и най-вече социалната изолация. Във община Борово като във всички по-малки общини на област Русе този проблем е поставен на първо място. Броят на старите хора, които се нуждаят, но не са обхванати от социални услуги, е неясен.

И все пак съществуващата система от социални услуги създава възможност до бърз достъп до информация. Най-голямо значение за това старите хора с невъзможност за самообслужване и техните близки да получат информация за възможностите за социални услуги са съществуването на ЦСРИ „Детелина” и ОП „Обществено хранене и социални услуги”. Информация до крайния бенефициент достига и чрез работата на местните пенсионерски клубове и читалища.

Анализ на дефицитите на услуги и мерки - обобщение

Общи изводи за наличните социални услуги

Наличните социални услуги са разглеждани като услуги за деца, за възрастни лица с увреждания и стари хора, от гледна точка на предотвратяване на рисковете.

Общи изводи за услугите за деца:

- ▶ Съществуващите услуги за деца – ЦОП – Борово и Преходно жилище „Патиланци” на този етап удовлетворяват потребностите от социални услуги на децата от целевите групи в община Борово.
- ▶ Основна задача за следващия петгодишен период е техният капацитет да бъде съхранен и качеството на представяните услуги да бъде повишено.

Общи услуги за възрастни с увреждания и за стари хора:

- ▶ В последните години в цялата община се развиват услуги в общността за възрастни – традиционно развитият Домашен социален патронаж и новите услуги: Домашен помощник, Социален асистент, Личен асистент. Създаването на Общинско предприятие „Обществено хранене и социални услуги” създаде възможност с ресурсите на местните специалисти да се обучават работещите в системата на услугите в обичайната домашна среда на потребителите. Създаването на предприятието има и още един голям ефект – централизиране и добро администриране на тези услуги, работещ социален работник, който пряко работи с потребителите на тези услуги, професионален екип от подготвени специалисти, които създаде система от контрол на входящите продукти, изходящата храна, както и на възможността да се създава балансирано и подходящо за възрастовите особености меню.

- ▶ Съществуващото ЦСРИ в община Борово е смесено по характер и съчетава елементи на различни по вид дневни форми на услуги за хора с увреждания. В близост до услугата, в същата сграда има базирани и медицински услуги – кабинети по физиотерапия, кабинет по дентална медицина като по този начин се постига комплексно обслужване на хората.
- ▶ Във всички населени места работят читалища и пенсионерски клубове, които изпълняват много социални функции, близки до услугата Дневен център за възрастни хора.
- ▶ Предстои преместването на практиките на местните лични лекари и един от кабинетите по дентална медицина в основно ремонтирана сграда, адаптирана за хора с увреждания, вкл. изграден асансьор. В сградата ще се помещават и административните офиси на Общинското предприятие „Обществено хранене и социални услуги“, както и на услугите, държавно делегирани дейности – ЦСРИ за хора с увреждания, ЦОП и Защитено жилище за лица с умствена изостаналост.
- ▶ Към 31.03.2015 г. в сградата на ДДЛРГ „Св. Иван Рилски“ в момента се помещават две резидентни услуги – ЦНСТ за лица с умствена изостаналост „Св. Мина“, с капацитет 12 места, то заема две трети от помещенията на втория етаж; ЦНСТ за възрастни хора с умствена изостаналост „Св. Екатерина“, с капацитет 12 места, то заема целия третия етаж на сградата.
- ▶ След закриването на ДДЛРГ „Св. Иван Рилски“ – село Брестовица, в помещенията му ще бъде изграден Дневен център за възрастни хора с увреждания, в който подкрепяща грижа ще получават настанените в резидентните услуги в село Брестовица и лица от общността, услугата ще стане мобилна, с което ще се осигури достъп до нея и на крайни бенефициенти от другите населени места на общината.
- ▶ В село Брестовица, в сградата на закритото Помощно училище, след установяване на собствеността, ще се изгради Спортно – възстановителен център.
- ▶ Община Борово планира и изграждането на ЦНСТ за стари хора в общинския център – град Борово, за който има и подходяща сграда, публична общинска собственост.

Идентифицирани потребности от развитие на човешките ресурси

Основните потребности от развитие на човешките ресурси и на организационния капацитет за осъществяване на стратегията са свързани с:

- Повишаване на капацитета на общинска администрация да управляват процеса на контрактиране и управление на предоставянето на социални услуги в общините от областта;
- Повишаване на капацитета на персонала, ангажиран с администрирането, управлението и директното предоставяне на социалните услуги;
- Повишаване на самостоятелността на общината в планиране на създаване, закриване и трансформиране на социални услуги, на база на променящите се потребности на населението в общината;

- Потребност от развитие на капацитета за подготовка и управление на проекти, осигуряващи развитие на социалните услуги в общината и разширяване на обхвата на съществуващите услуги, осигуряване на качество и ефективност на предоставяните услуги;
- Практически умения и механизми за осъществяване на междуобщинско и междуинституционално сътрудничество в сферата на социалните услуги.

Специфичните потребности от промяна и развитие, свързани с капацитета на човешките ресурси, които бяха идентифицирани в процеса на разработване на Стратегията са:

- Повишаване на квалификацията, професионалния опит и уменията на управляващите социалните услуги от резидентен тип и на услугите предоставяни в общността по отношение на подбор на персонал, ориентиране и обучение на персонала, планиране на работните задачи, мотивиране на персонала, стимулиране на работата в екип и работата в разширени/ мултидисциплинарни екипи.
- Преодоляване на дефицита от човешки ресурси (социални работници и специализиран персонал), необходими за директното предоставяне на новоразкритите социални услуги.
- Основна потребност за развитието на управленския персонал е повишаване на професионалните компетенции, свързани с прилагане на иновативни практики за повишаване на качеството и ефективността на предоставяните услуги, както и с въвеждане на механизми за ефективна оценка на положения труд, съобразени със спецификата на различните дейности по предоставяне на социалните услуги и обвързване на възнагражденията на служителите с реалната работа по обслужване на клиентите. Управленският персонал на съществуващите доставчици на социални услуги има потребност от развитие на уменията за добро управление и задържане на персонала от специалисти и стимулиране на тяхното непрекъснато развитие.
- Професионалистите, ангажирани със създаването и управлението на нови социални услуги, имат потребност от нов тип управленски умения и практика, свързана със създаване на методологии за предоставяне на новите услуги, изграждане на стратегии за популяризиране на услугите и спечелване на доверието на клиентите, развитие на междуинституционалното сътрудничество и включване на гражданското общество в процеса на развитие на новите услуги.
- Потребностите на специалистите (социални работници, психолози, специални педагози, рехабилитатори и др.) и на помощния персонал ангажирани в директното предоставяне на социалните услуги в община Борово са свързани с: обогатяване на знанията и опита им за ефективна работа по случай, индивидуализиране на оценката на потребностите на клиента, осигуряване на активното участие на клиента в процеса на работата по удовлетворяване на неговите потребности, необходимост от методическа подкрепа по отношение на осъществяване на адекватен подбор на специфичните дейности, свързани с предоставянето на социалната услуга, оценка на въздействието, документизиране на добрите практики в работата по случай.

Кратка история на развитието на системата от социални услуги при изпълнения на Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в Община Борово /2010 – 2015/.

В началото на 2003 г. излиза новият Закон за социално подпомагане, с него се очертават насоките в социалната политика на държавата и общините. Социалистическата система на домове за хора с увреждания с огромен брой настанени, скрити в малки селца и градове, през изминалите 11 години се промени по посока на деинституционализацията на онези от тях, които все пак могат да управляват живота си самостоятелно. И в Община Борово се създадоха малки услуги в общността или услуги от резидентен тип с малък капацитет, с условия, близки до семейните, а социалната работа пое посоката на индивидуалната оценка и план за грижи.

Още в средата на 2003 г. Община Борово прави първата постъпка за създаване на услуга от нов тип – ЦСРИ за хората с увреждания. В края на 2003 г. със Закона за държавния бюджет Община Борово получава разрешение за стартиране на услугата ЦСРИ в град Борово с капацитет 68 места. В началото на 2004 г. Борово става една от първите общини в страната, която се сдобива със социална услуга в общността за хора с увреждания. През 2006 г. услугата се доказва като добра практика и Община Борово получава разрешение от МТСП капацитетът на услугата да се промени от 68 на 90 места.

От началото на 2009 г. социалните услуги в общността се увеличават с още две – Дневен център за деца с увреждания и Защитено жилище за лица с интелектуални затруднения в град Борово.

През лятото на 2009 г. община Борово печели два проекта по Оперативна програма за развитие на човешките ресурси, единият - “Поддай ми ръка!” - за доставката на услуги в обичайната домашна среда – “домашен помощник” и “социален асистент”, вторият – по схема за “По-добро бъдеще на децата” за разкриване на Дневен център за деца с увреждания в село Брестовица, за децата от Дома. Двата проекта са изпълнени и отчетени без забележки.

През 2009 г. държавата реши да сложи друг ред в кандидатстването за услуги в общността и през 2010 г. Народното събрание приема изменение на Закона за социално подпомагане, с което задължава всяка област и община да разработи своя социална стратегия. Област Русе има невероятния късмет нейната стратегия да бъде разработена по пилотен проект, с помощта на Уницеф.

През 2010 г. Общински съвет – Борово с Решение № 349 от 31.03.2010 г. приема за изпълнение Общинска стратегия за развитие на социални услуги /2010-2015/. През 2010 г. Стратегията е изменена с Решение № 413 от 28.07.2013 г. на Общински съвет – Борово. Цели се създаване на Преходно жилище в сградата на ДДЛРГ като етап на процеса на деинституционализация на децата, които се отглеждат в специализирана институция.

През 2011 г. Община Борово печели проект от Фонд “Социална закрила” за обзавеждане на Преходното жилище, в началото на 2012 г. е довършен ремонта на помещенията. За да се получи самостоятелна и независима от ДДЛРГ услуга, през 2011 г. е изграден отделен вход и стълбище, което води до втория етаж. Дванадесет помещения от бившия втори етаж се превръщат в малък дом. Новата малка услуга разполага с кухня, трапезария, дневна, офис за екипа, склад и четири стаи със санитарни възли, в които спокойно и комфортно живеят дванадесет потребители.

Разчетите за определяне на капацитета на Преходното жилище са направени въз основа на броя на децата през 2010 г. Четири години – 2010, 2011, 2012 и 2013 година Община Борово кандидатства неуспешно за разкриване на услугата “Преходно

жилище”. Причините тя да не се разкрие въпреки доказаната необходимост, извършен ремонт на помещенията и пълното им оборудване, са свитите държавни финансови средства за нови услуги. През четирите години на неуспешно кандидатстване децата, навършиха пълнолетие и станаха лица, т. е. възрастни.

Съгласно съществуващата областна стратегия за развитие на социални услуги Домът в село Брестовица трябва да бъде реструктуриран и закрит през 2015 г. От 2011 г. се спира настаняването на деца в него. От 2010 г. влиза в сила промяна на Закона за социалното подпомагане, с която при трайно незаает капацитет /шест месеца/, той се намалява с броя на незаетите места, а това рефлектира върху размера на държавната субсидия. И така за периода 2011 – 2013 г. субсидията на ДДЦРГ е намалена с повече от 300 000 лв. В края на 2012 г. указанията на МТСП са, че общините трябва да реструктурират услугите си, така че новите да се създават или преобразуват в рамките на отпуснатата от държавата субсидия. По тази причина, през 2013 г. Обществения съвет за социални услуги в Община Борово предложи на Кмета на Община Борово и на Общинския съвет реструктуриране на съществуващите в момента услуги, за да се избегне намаляването на държавната субсидия за общината. Промяната се основава на следния анализ:

Към м. март 2013 г. в Дома в село Брестовица се отглеждат 36 деца и лица на възраст от 9 до 26 години, от тях: пет на възраст от 9 до 13 години; седем - от 14 до 16 г.; дванадесет от 17 до 19 г., и дванадесет от 20 до 26 г.

През 2013 г. в ДЦДУ “Патиланци” са настанени 18 деца на възраст от 13 до 18 г. Поради навършване на 18 - годишна възраст от услугата ще бъдат изведени: през 2013 г. - четири лица, а през 2014 г. – още пет. От 18 деца “дневна” услуга ползват само три, останалите 15 ползват “полудневна” или “почасова” грижа, която могат да получат в ЦОП.

В ДЦДУ “Слънце” от настанените 20 деца – дневна услуга получават само шест; останалите ползват „полудневна” или „почасова” грижа.

Реструктурирането на ДЦДУ “Слънце” в ЦОП се налага и поради необходимостта да се предоставят следните услуги: превенция на изоставянето, превенция на насилието и отпадане от училище, деинституционализация и реинтеграция на деца, обучение в умения на самостоятелен живот и социална интеграция на деца от институции, консултиране и подкрепа на семейства в риск, оценяване и обучение на бъдещи приемни родители и осиновители, консултиране и подкрепа на деца с противообществени прояви. От 2012 г. в община Борово вече има едно приемно семейство. Децата, за които има риск от отпадане от училище, са 20 само в град Борово. Повече от 20 само в град Борово са семействата в риск. Случаите на насилие от дете над друго дете, по данни на ОЗД – Бяла за Община Борово, за 2012 г. са 12, от тях четири случая на насилие над дете от дете, седем – на насилие над дете от възрастен, един – неидентифициран.

Затова Общественият съвет предложи реструктуриране на Дневен център за деца с увреждания “Слънце” – град Борово с капацитет 20 места в Център за обществена подкрепа с капацитет 40 места. Новият ЦОП ще приеме и децата от ДЦДУ “Патиланци”, а и ще придобие възможност да настанява деца от други целеви групи. Целта на промяната е в услугата да не се достига до трайно незаает капацитет, чрез който общината да губи пари, а от там услуги за децата с увреждания и работни места.

Втората промяна е свързана с реструктуриране на Дневен център за деца с увреждания “Патиланци” – село Брестовица, с капацитет 20 места в Преходно жилище за младежи /от 16 до 18 г/ с капацитет 6 места. За да се определи капацитета на услугата се има предвид не само потребността от услуга, но и възможността на сградата. Помещенията, ползвани от ДЦДУ “Патиланци”, са основно ремонтирани, с подменена

дограма, подменени подови настилки, изграден кухненски бокс и локално парно отопление. Но в тях могат да бъдат настанени само шест деца, а и без това необходимостта от места в тази услуга не е по-голяма.

Тъй като голяма част от питомците на Дома са на възраст над 18 г. Общественият съвет взе решение в помещенията, предназначени за Преходно жилище да се създаде Център за настаняване от семеен тип, с капацитет 12 места. Институционализираните в Брестовица младежи са предимно с тежки интелектуални или множествени увреждания. Поради това те трудно биха могли да се грижат за себе си и се нуждаят от резидентна услуга, в която да бъдат настанени дългосрочно, но животът им да бъде изживян човешки.

Приоритетите, целите и дейностите на стратегията са изведени въз основа на отчета на постигнатото през периода на действие на Стратегията за развитие на социалните услуги в Община Борово /2010 – 2015/, както на силните и слабите страни в обществения живот на общината и необходимостта от услуги за хората от рисковите групи в община Борово, а именно:

Приоритетно направление 1: Развитие на услуги в общността за превенция на социалното изключване и изолацията

Обща цел 1. Предотвратяване на рискове, водещи към социално изключване и изолация на индивиди и групи. Подкрепя за интегритета на семейства и общности, чрез:

- **Специфична цел 1.1.** Съхраняване на създадената мрежа от социални услуги за уязвимите семейства и деца за предоставяне на добра грижа за децата, социална интеграция на семейството и децата и индивидуално развитие.
- **Специфична цел 1.2.** Създаване на нови социални услуги и увеличаване на капацитета на съществуващите услуги, които развиват и подкрепят форми на алтернативна семейна грижа.
- **Специфична цел 1.3.** Разширяване на броя, капацитета и спектъра от дейности на социалните услуги за подкрепа на социалното включване на децата с увреждания.
- **Специфична цел 1.4.** Разширяване на броя, капацитета и спектъра от дейности на социалните услуги за подкрепа на включването и реализация на лицата с увреждания.
- **Специфична цел 1.5.** Създаване на социални услуги за подкрепа на социалната интеграция и реализация на младежи, маргинализирани лица, групи, безработни и хора със зависимости.
- **Специфична цел 1.6.** Разширяване на мрежата от социални услуги за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора.

Приоритетно направление 2: Подобряване качеството на резидентната грижа

Обща цел 2. Подобряване на качеството на грижа във всички създадени резидентни услуги:

- **Специфична цел 2.1.** Съхраняване на капацитета и качеството на доставяните услуги в социалните услуги от резидентен тип със среда близка до семейната, за лицата, които не могат да бъдат изведени в семейна среда. Подобряване качеството на съществуващите услугите от резидентен тип.
- **Специфична цел 2.2.** Подпомагане на социалната интеграция на младежите, напускащи специализираната институция.

- **Специфична цел 2.3.** Разкриване на социални услуги от резидентен тип със среда близка до домашната за хора с увреждания и стари хора

Системата от социални услуги в Община Борово има следния облик:

Услуги делегирани от държавата дейности:

- ЦСРИ за лица с увреждания “Детелина” с капацитет 90 места;
- Център за обществена подкрепа в Борово - с капацитет 40 места;
- Преходно жилище „Патиланци” за деца от 14 до 18 г. – с капацитет 6 места;
- Дом за деца лишени от родителски грижи „Св. Иван Рилски” - с капацитет 10 места;
- Център за настаняване от семеен тип за лица с умствена изостаналост „Свети Мина” – с капацитет 12 места;
- Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с умствена изостаналост „Света Екатерина” – с капацитет 12 места;
- Защитено жилище за хора с умствена изостаналост „Бъдеще” – с капацитет 8 места

Услуги по проекти:

- Личен асистент;
- Домашен помощник – домашен санитар – до 31.03.2014 г.;

Социални услуги на общинско финансиране:

- Домашен социален патронаж.
- Домашен помощник – домашен санитар – от 01.06.2014 г.;

Услуги администрирани от Дирекция „Социално подпомагане” – Бяла на територията на Община Борово – приемна грижа.

Анализ на потребностите от социални услуги на общинско равнище по следните показатели:

а) видове социални услуги: Към началото на периода на изготвяне на Стратегията – 01.03.2015 г. може да се твърди, че съществуващите социални услуги в Община Борово са необходими, работят с пълен капацитет и резултатите от работата им са количествено и качествено измерими:

- **ЦСРИ за лица с увреждания “Детелина”** с капацитет 90 места; към началото на периода на изготвяне на Стратегията – 01.05.2015г. в ЦСРИ са настанени 125 потребители, при заявена възможност от 125 или с 35 лица над капацитета. В ЦСРИ „Детелина” потребителите получават следните дейности за подкрепа:

Дейности за подкрепа	Услуги
Рехабилитация и интеграция	<ul style="list-style-type: none"> - обучения и посредничество за започване на работа; - индивидуална педагогическа работа за овладяване на умения и навици; - групов педагогическа работа за овладяване на умения и навици;
Социална рехабилитация	<ul style="list-style-type: none"> - индивидуална социална работа; - групов социална работа; - мобилно посещение на социален работник в дома на потребител;

	<ul style="list-style-type: none"> - работа с близкото обкръжение на потребителя;
Медицинска рехабилитация	<ul style="list-style-type: none"> - физикална терапия; - ЛФК в група; - Индивидуална работа на кинезитерапевта за решаване на конкретен проблем или насочен към профилактика и/или компенсиране на увреждането; - здравни грижи;
Терапии	
- арттерапия	<ul style="list-style-type: none"> - работа в група “Приложни изкуства”; - индивидуална работа на арттерапевта, насочена към решаване на конкретен проблем или насочена към профилактика и/или компенсиране на увреждането;
- трудотерапия	<ul style="list-style-type: none"> - работа в група “Готварство” - индивидуална работа на арттерапевта, насочена към решаване на конкретен проблем или насочена към профилактика и/или компенсиране на увреждането
- музикотерапия	<ul style="list-style-type: none"> - работа в групи по музикотерапия;
Социални консултации	<ul style="list-style-type: none"> - информационно – консултантска дейност;
Психологическа подкрепа	<ul style="list-style-type: none"> - индивидуално психологическо консултиране; - работа в група за споделяне на личен опит; - работа в група за провеждане на релаксиращи сеанси;
Други дейности за подкрепа	<ul style="list-style-type: none"> - административно – технически дейности; - ежедневни дейности; - социален транспорт;
Дейности, осигуряващи равен достъп до обществени ресурси, подпомагащи социалното включване	<ul style="list-style-type: none"> - организация на свободното време

➤ **Център за обществена подкрепа в Борово - с капацитет 40 места.** Към началото на периода на изготвяне на стратегията в ЦОП – Борово са настанени 46 потребители, предоставят се следните услуги:

- услуги по превенция на изоставянето на деца и настаняването им в специализирана институция;
- услуги, подпомагащи работата по реинтеграция на деца, настанени в институции;
- подготовка в умения за самостоятелен живот и подкрепа за успешна социална интеграция и професионална реализация на деца и младежи от специализирани институции и услуги от резидентен тип;
- подкрепа на деца, жертви на насилие и техните семейства;
- социално – психологическо консултиране на деца с поведенчески проблеми и техните семейства;

- превенция на отпадането от училище, работа с деца, отпаднали или в риск от отпадане от училище и техните семейства;
- подкрепа и консултиране на семейства от общността;
- **Преходно жилище „Патиланци” за деца от 14 до 18 г. – с капацитет 6 места, заети 5 места:**
 - В Преходното жилище „Патиланци” се предоставя целодневна грижа за деца, изведени от специализирани институции, като етап на подготовката за самостоятелен живот - хранене, здравни грижи, образователни услуги и информация, организация на свободното време и личните контакти и др.
- **Център за настаняване от семеен тип за лица с умствена изостаналост „Свети Мина” – с капацитет 12 места, заети 12 места;**
- **Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с умствена изостаналост „Света Екатерина” – с капацитет 12 места, заети 11 места:**
 - В двата Центъра за настаняване от семеен тип потребителите получават среда за живот, близка до семейната, индивидуализирана грижа и подкрепа за водене на относително самостоятелен и независим живот, равнопоставено участие на потребителите в живота на местната общност.
- **Защитено жилище за хора с умствена изостаналост – с капацитет 8 места, заети 8 места:**
 - В услугата са настанени лица с различна степен на интелектуално затруднение, които се нуждаят от постоянна подкрепа, грижа и наблюдение в своето ежедневие, те живеят относително самостоятелно и са включени във всекидневния живот на населеното място.

От съществуващите към 01.05.2015 г. социални услуги/институции за закриване е предвиден само ДДЛРГ „Св. Иван Рилски”. Закриването ще бъде предложено да стане от 01.07.2015 г. С освободените средства е необходимо да бъде създаден Дневен център за деца и/или възрастни хора с увреждания с цел създаване на подкрепящи услуги към съществуващите три услуги от резидентен тип. Цел на работата на новия Дневен център ще бъде комплексно въздействие, водещо до възстановяване на изгубените социални умения, придобиване на трудови и битови умения на увреденото лице, които ще се извършват с мултидисциплинарен подход и екип.

Услуги по проекти:

- Личен асистент – От 2010 г. Община Борово е партньор на Агенцията за социално подпомагане, която е бенифициент на проект за доставка на услугата „личен асистент”. До края на 2014 г. услугата се доставяше по проект „Подкрепа за достоен живот”, а от 27.03.2015 г. ще се доставя по проект „Нови възможности за грижа” по Процедура за директно предоставяне „Нови алтернативи” с Управляващия орган на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014 – 2020 г.
- Община Борово ще продължи да партнира на Агенцията за социално подпомагане, за да осигури услугата „личен асистент” за целевата група – лица със загубена работоспособност с 90 и над 90 %
- Домашен помощник – домашен санитар – доставяни до 31.03.2014 г. по проект “Подкрепи ме!” - ОПРСР;

- Услугите „домашен помощник/домашен санитар/социален асистент“ се доставят в Община Борово от 2007 г., първоначално чрез програми на Дирекция „Бюро по труда“, а след това по проекти на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007 – 2013 г.
- Община Борово ще продължи да кандидатства с проекти по схеми на Оперативна програма за развитие на човешките ресурси 2014 – 2020 г. и/или ако услугата се предоставя като делегирана от държавата дейност.

Социални услуги на общинско финансиране:

- Домашен социален патронаж.
- Домашен помощник – домашен санитар – от 01.06.2014 г.;
 - За да доизгради системата от социални услуги в Община Борово бе създадено Общинско предприятие „Обществено хранене и социални услуги“ – решение на Общински съвет – Борово № 222/27.03.2013 г.
 - на този етап предприятието предоставя приготвяне и доставка на храна на около 200 души средногодишно и доставка на услугите „домашен помощник – домашен санитар“ на 33 потребители

б) качество на социалните услуги:

За изминалите десет година 2014 г. е най-успешната година в сферата на социалните услуги. На 4 февруари в гр. Русе /хотел „Рига“/ директорът на дирекция „СА“ ще представи като добра практика система от социални услуги на община Борово пред 110 специалисти, работещи в социалната система на северна България. Могат ли социалните услуги да работят в мрежа? На този въпрос отговор дава малката Община Борово. Причините общината да бъде поканена от АСП да разкаже на колегите си за успешното управление на социалната си система са няколко: първата – работата в мрежа, вече почти година и половина всички услуги в общината работят в мрежа, втора – успешно преструктуриране на ДДЛРГ „Св. Иван Рилски“ – в село Брестовица; трета – висока устойчивост на услугите „домашен помощник – домашен санитар“, най-високата в цялата област; четвърта - общинско предприятие за социални услуги, което се издържа с общински средства; петата - взаимодействие между социална сфера с училищата и обединеното детско заведение. Най-важен е обаче следният резултат – обслужените във всички единадесет услуги на община Борово – почти 500 деца и лица, наши съграждани, както и деца, приемни семейства и осиновители от съседните общини Бяла и Две могили; над 130 работещи в услугите.

в) целеви групи:

- деца и възрастни хора с увреждания;
- стари хора;
- деца, лишени от родителски грижи;
- деца с увреждания, лишени от родителски грижи;
- деца в риск и техните семейства;
- семейства на деца в риск;
- приемни семейства и осиновители;
- деца с поведенчески проблеми и техните семейства;
- деца в риск от отпадане от училище и техните семейства;
- семейства с проблеми от общността.

г) възможност на общината за финансиране на социални услуги:

Община Борово разполага със собствени средства, с които да финансира само услугите, които и до този момент финансира в Общинско предприятие „Обществено хранене и социални услуги“

За услугите, финансирани със средства от държавния бюджет или със средства по оперативните програми, Общината ще продължи да кандидатства.

д) капацитет за предоставяне на социални услуги:

За периода на действие на Стратегията 2016 – 2020 г. Община Борово ще продължи доставката на следните услуги:

1. Услуги делегирани от държавата дейности:

- ЦСРИ за лица с увреждания „Детелина“ с капацитет 90 места;
- Център за обществена подкрепа - с капацитет 40 места;
- Защитено жилище за хора с умствена изостаналост – с капацитет 8 места.
- Преходно жилище „Патиланци“ за деца от 14 до 18 г. – с капацитет 6 места;
- Център за настаняване от семеен тип за лица с умствена изостаналост „Свети Мина“ – с капацитет 12 места;
- Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с умствена изостаналост „Света Екатерина“ – с капацитет 12 места.

2. Услуги, делегирани от държавата дейности, разкрити с компенсирани промени:

- Дневен център за възрастни хора с увреждания;
- ЦНСТ за възрастни с психични разстройства или деменции;
- ЦНСТ за стари хора.

3. Изграждане на комплекси от социални услуги в град Борово и в село Брестовица:

- В състава на комплекса в град Борово да влязат: ЦСРИ за хора с увреждания „Детелина“; Център за обществена подкрепа; Защитено жилище за лица с умствена изостаналост;
- В състава на комплекса в село Брестовица да влязат: ЦНСТ „Св. Мина“, ЦНСТ „Св. Екатерина“, Преходно жилище „Патиланци“ и Дневен център за възрастни хора с увреждания“.

4. Услуги по проекти или финансирани като делегирани държавни дейности:

- Личен асистент;
- Домашен помощник – домашен санитар;
- Социална трапезария.

5. Социални услуги на общинско финансиране:

- Домашен социален патронаж.

е) достъпност и устойчивост на социалните услуги:

Към настоящия момент над 500 деца и лица от целевите групи ползват социалните услуги в Община Борово.

ж) участие на гражданското общество, доставчиците на социални услуги и самите потребители в развитието на социалните услуги:

В Община Борово функционира Обществен съвет за контрол, съдействие и помощ при извършване на дейностите по социално подпомагане на територията на Община Борово

з) други важни за развитието на социалните услуги фактори: обвързване на съществуващите социални услуги и създаване на мрежа от социални услуги в общината, които да задоволяват нуждите на различните целеви групи.

Съгласуван е:
 Директор ДСН – Бяла
 /Павел Николов/

Община Борово

План за действие през 2015 и 2016 година

Период 2015 и 2016г.

10 Годишен план за действие по изпълнението на Общинската стратегия в община Борово – за 2015 и 2016г.

Община Борово

период 2015г.

№	Вид дейност / услуга / мярка	Описание на дейността (какво е планирано за периода)	Местоположение (нас.място)	Времеви график за 2015 г.				Изпълняваща организация, отговорник
				Месец 1-3	Месец 4-6	Месец 7-9	Месец 10-12	
Социални услуги								
1	ЦСРИ за хора с увреждания – капацитет 90	Доставка на услуга	Борово					ДДД Община Борово
2	Център за обществена подкрепа – капацитет 40	Доставка на услуга	Борово					ДДД Община Борово

3	Общинско предприятие "ОХСУ" - Домашен социален патронаж - капацитет 245	Доставка на услуга	Борово, Обретеник, Екзарх Йосиф, Горно Абланово, обслужват всички населени места				Общински бюджет	Община Борово
4	Общинско предприятие "ОХСУ" - домашен помощник - домашен санитар - капацитет 25	Доставка на услуга	Борово, Обретеник, Екзарх Йосиф, Горно Абланово,				Общински бюджет	Община Борово
5	Услуга "личен асистент" - капацитет 15	Доставка на услуга по схема "Алтернативи"	Борово, Багин, Горно Абланово, Екзарх Йосиф, Обретеник, Брестовица и Волово				ОП РЧР	Община Борово
6	Услуга "личен асистент" - капацитет 25	Доставка на услуга по схема "Нови Алтернативи"	Борово, Багин, Горно Абланово, Екзарх Йосиф, Обретеник, Брестовица и Волово				ОП РЧР	Община Борово
7	Услуга "домашен помощник", "домашен санитар" - капацитет 25	Кандидатстване по проект	Борово, Багин, Горно Абланово, Екзарх Йосиф, Обретеник, Брестовица и				Оперативни програми	Община Борово

1	Програма "Развитие" ОП "РЧР"	Мерки за заетост на рискови групи	Борово, Обретеник, Екзарх Йосиф, Горно Абланово, Брестовица, Волово, Батин				ОП РЧР	Община Борово
Развитие на човешките ресурси (обучения, курсове, семинари)								
1	Програма "Развитие" ОП "РЧР"	Мерки за заетост на рискови групи	Борово, Обретеник, Екзарх Йосиф, Горно Абланово, Брестовица, Волово, Батин				ОП РЧР	Община Борово
2	Услуга "личен асистент" – 25 капацитет	Доставка на услуга нови алтернативи	Борово, Батин, Горно Абланово, Екзарх Йосиф, Обретеник, Брестовица и Волово				ОП РЧР	Община Борово
3	Услуга "домашен помощник", "домашен санитар" – 25 капацитет	Кандидатстване и доставка на услуга	Борово, Батин, Горно Абланово, Екзарх Йосиф, Обретеник, Брестовица и Волово				Общински бюджет и Оперативни програми	Община Борово
Други дейности (срещи, разработване на проекти, проучвания, дейности по мониторинг и оценка, други)								
1	Регионална програма за заетост	Община Борово	Борово, Обретеник, Екзарх Йосиф, Горно Абланово, Брестовица, Волово, Батин				Държаване бюджет	Община Борово

Община Борово

Период 2016г.

№	Вид дейност / услуга / мярка	Описание на дейността (какво е планирано за периода)	Местоположение (нас.място)	Времеви график за 2016 г.				Финансиране (източник, сума)	Изпълняваща организация, отговорник
				Месец 1-3	Месец 4-6	Месец 7-9	Месец 10-12		
Социални услуги									
1	ЦСРИ за хора с увреждания – капацитет 90	Доставка на услуга	Борово					ДДД	Община Борово
2	Център за обществена подкрепа – капацитет 40	Доставка на услуга	Борово					ДДД	Община Борово
3	Общинско предприятие "ОХСУ" Домашен социален патронаж – Капацитет 245	Доставка на услуга	Борово, Обретеник, Екзарх Йосиф, Горно Абланово,					Общински бюджет	Община Борово
4	Общинско предприятие "ОХСУ" – Домашен помощник – Домашен санитар – капацитет 25	Доставка на услуга	Борово, Обретеник, Екзарх Йосиф, Горно Абланово,					Общински бюджет	Община Борово

6	Услуга "личен асистент" – капацитет 25	Доставка на услуга по схема "Нови Алтернативи"	Борово, Батин, Горно Абланово, Екзарх Йосиф, Обретеник, Брестовица и Волово					ОП РЧР	Община Борово
7	Услуга "домашен помощник", "домашен санитар" - 25	Доставка на услугата	Борово, Батин, Горно Абланово, Екзарх Йосиф, Обретеник, Брестовица и Волово					Оперативни програми	Община Борово
8	Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с умствена изостаналост «Св.Екатерина» – капацитет 12	Доставка на услугата	Брестовица					ДДД	Община Борово
9	Център за настаняване от семеен тип за лица с умствена изостаналост "Св.Мина" – капацитет 12	Доставка на услугата	Брестовица					ДДД	Община Борово
10	Дневен център за възрастни с увреждания – капацитет 10	Доставка на услуга	Брестовица					ДДД	Община Борово
11	ЦНСТ за деца и младежи – капацитет 6	Доставка на услуга	Брестовица					ДДД	Община Борово
12	Програма "Развитие" – ОП "РЧР"	Мерки по заедност на рисковите групи	Борово, Обретеник, Екзарх Йосиф, Горно Абланово, Брестовица, Волово, Батин					ОП РЧР	Община Борово

13	Защитено жилище за хора с умствена изостаналост	Доставка на услуга	на Борово						ДДД	Община Борово
Хоризонтални политики, мерки за социално включване										
1	Програма "Развитие" ОП "РЧР"	Мерки по застост на рискови групи	по Борово, Обретеник, Екзарх Йосиф, Горно Абланово, Брестовица, Волово, Батин						ОП РЧР	Община Борово
Развитие на човешките ресурси (обучения, курсове, семинари)										
1	Програма "Развитие" ОП "РЧР"	Мерки по застост на рискови групи	по Борово, Обретеник, Екзарх Йосиф, Горно Абланово, Брестовица, Волово, Батин						ОП РЧР	Община Борово
2	Услуга "личен асистент" – 25 капацитет	Доставка на услуга нови алтернативи	на Борово, Батин, Горно Абланово, Екзарх Йосиф, Обретеник, Брестовица и Волово						ОП РЧР	Община Борово
3	Услуга "домашен помощник", "домашен санитар" – 25 капацитет	Кандидатстване и доставка на услуга	на Борово, Батин, Горно Абланово, Екзарх Йосиф, Обретеник, Брестовица и Волово						Общински бюджет и Оперативни програми	Община Борово
Други дейности (срещи, разработване на проекти, проучвания, дейности по мониторинг и оценка, други)										
1	Регионална програма за застост	Община Борово	Борово, Обретеник, Екзарх Йосиф, Горно Абланово, Брестовица, Волово, Батин						Държавен бюджет	Община Борово

ПРОТОКОЛ

От заседание на Обществен съвет за контрол, съдействие и помощ при извършване на дейностите по социално подпомагане на територията на Община Борово

На 09. 04. 2015г. от 9.00ч. часа в ЦСРИ „Детелина” гр. Борово Община се проведе заседание на Обществен съвет за контрол, съдействие и помощ при извършване на дейностите по социално подпомагане на територията на Община Борово. Той е създаден с решение № 364 по Протокол № 30 от 28.04.2010 г. и е с променен поименен състав със заповед на кмета на община Борово №. 134/02.04.2015г.

Настоящият състав е:

1. Представител на Дирекция “Социално подпомагане” О”ЗД” – град Бяла - Юлия Янева;
2. Представител на Дирекция “Бюро по труда” – град Бяла – Кремена Игнатова;
3. Представител на Община Борово – Мариана Минева – директор на дирекция „СА”;
4. Представител на Община Борово – Ралица Страхилова – мл.експерт „Проекти и програми”;
5. Директор на ЦСРИ “Детелина” – град Борово; ЗЖЛУИ “- Миглена Друмева;
6. Директор на ДДЛРГ “Св. Иван Рилски”, ЦВСТВХУИ „Св.Екатерина”; ЦНСТЛУИ „Св.Мина” и ГЖ – село Брестовица – Наталия Белчева;
7. Представител на настоящия съвет на НЧ “Искра”, гр. Борово – доставчик на услугата “социален асистент” на основание чл. 18, ал. 1, т. 3 от ЗСП и председател на Общинския съвет на читалищата в община Борово – Атанаска Иванова;
8. Директор на ОП „ОХСУ” – Нела Цветкова;
9. Социален работник ЦОП – Боряна Колева;
10. Социален работник ЦСРИ – Цветелина Георгиева;
11. Социален работник ОП „ОХСУ” – Галина Григорова;
12. Директор ОУ „Св.Кл.Охридски” – Снежана Ганчева;
13. Директор ОУ „П.Р.Славейков” – Валентина Ефтимова;
14. Директор ОУ „Хр. Ботев” – Галя Георгиева;
15. Директор ОДЗ „Славейче” – Тюркян Юсеинова;

На заседанието присъстваха 11 от 15-те членове на Обществения съвет, отсъстващи четирима.

Обществения съвет има кворум и може да взема решения.

Преди гласуването на дн.ред е необходимо да се вземе решение за председател на съвета и лице за водене на протокола.

Предложение от членовете на ОС: За председател е предложена г-жа Мариана Минева. За лице за водене на протокола г-жа Нела Цветкова. Други предложения не постъпиха.

Общественият съвет приема кандидатурите с мнозинство.

Председателят на съвета запозна членовете с дневния ред:

Дневен ред:

1. Промяна на Общинската стратегия за развитие на социални услуги в община Борово 2010 - 2015г.;
2. Промяна на Годишен план за действие по изпълнението на Общинската стратегия в община Борово за 2015 и 2016г.;
3. Обсъждане на проект за Общинската стратегия за развитие на социални услуги в община Борово 2016 - 2020г.;
4. Обсъждане на план за закриване на ДДЛРГ с. Брестовица и възможностите за разкриване на Дневен център за възрастни хора с увреждания за хора настанени в услуги резидентен тип и от общността.
5. Обсъждане на общинска програма за закрила на детето за 2015г.

Процедура по гласуване: Приема се с 11 гласа; против: 0; въздържаха се: 0;

Обсъждане на точките по плана.

Предложения: няма

На основание чл. 36 б, ал. 4 от ППЗСП Обществен съвет за контрол, съдействие и помощ при извършване на дейностите по социално подпомагане на територията на Община Борово

РЕШИ:

1. Одобрява промяната на Общинската стратегия за развитие на социални услуги в община Борово 2010 - 2015г.;
2. Одобрява Годишен план за действие по изпълнението на Общинската стратегия в община Борово за 2015 и 2016г.;
3. Одобрява проекта за Общинската стратегия за развитие на социални услуги в община Борово 2016 - 2020г.;
4. Одобрява Плана за закриване на ДДЛРГ с. Брестовица;
5. Одобрява разкриване на Дневен център за възрастни хора с увреждания за лица настанени в услуги резидентен тип и от общността в рамките на делегирания бюджет;
6. Приема общинска програма за закрила на детето за 2015г.
7. Предлага на Кмета на Община Борово да внесе предложение до ОС за вземане на Решения по т. 1;2;3;4;5 и 6;

Председател:
Мариана Минева

Протоколирал:
Нела Цветкова

Присъствали:

Д-р Шанти Коста - председател ППСС
Д-р Кр. Георгиев - заместител председател ППСС, председател
Борян Станев / Колева - съизпълнител съобщенията - 507 20 Бургас
Михаил Дв. Димитров - Перелова - директор ППСС ЗМЗ / И / по Бургас
Здравко Н. Тодоровски - съизпълнител ППСС ПХС / у Бургас
Мица Корджиева / Шанти - председател в ОУ Хармон. Бургас / Шанти
Мартин Штерков / Шанти - председател на 4-тия А / Шанти
Камелия Шишкова Пеллева - директор ед-прес обрзг
Михаил Шанти - директор на ППСС / Шанти / Шанти
Борис Юсифов - директор на ОУ "Свети Георгиев" Бургас
Юлия Янева - ОУ "Свети Георгиев" Бургас